

Звіт
про результати виробничої педагогічної практики
з української мови і літератури, англійської мови
в закладах загальної середньої освіти
магістрантів 262 групи, УМ-6 спеціальності 014 Середня освіта
(Українська мова і література)
ОПП Середня освіта (Українська мова і література. Англійська мова)
у 2024-2025 н.р.

Виробнича педагогічна практика майбутніх учителів української мови і літератури, англійської мови проводилась з урахуванням Положення про практичну підготовку здобувачів вищої освіти у СумДПУ імені А.С. Макаренка (2023) та інших нормативних документів, що регламентують практичну підготовку майбутніх фахівців.

Мета педагогічної практики підпорядкована цілям освітньо-професійної програми Середня освіта (Українська мова і література. Англійська мова) кваліфікаційного рівня «магістр».

Загальні цілі: підготовка до майбутньої професійної діяльності вчителя української мови і літератури, англійської мови в умовах Нової української школи. **Мета виробничої педагогічної практики з української мови і літератури** – оволодіння сучасними методами і формами організації навчально-виховного процесу у старшій (профільній) школі; **з англійської мови** – формування у студентів готовності здійснювати діяльність з навчання іноземної мови в середній школі.

Виробничу педагогічну практику з української мови і літератури, англійської мови спрямовували на формування загальних та професійних компетентностей, визначених освітньо-професійною програмою Середня освіта (Українська мова і література. Англійська мова).

Виробнича педагогічна практика з української мови і літератури, англійської мови у закладах загальної середньої освіти проводиться у старших (профільних) класах ЗЗСО; з англійської мови – у базовій середній школі. Обсяг практики становить 9 кредитів.

У закладі загальної середньої освіти (ЗЗСО) магістрант зобов'язаний провести 4 уроки української мови, 4 уроки української літератури, 3 уроки англійської мови, а також організувати проведення мовно-літературних заходів профорієнтаційного спрямування, з академічної доброчесності, апробувати матеріали магістерської роботи, взяти участь у I Міжрегіональній науково-практичній конференції «Педагогічна майстерність учителя та інноваційні стратегії навчання».

Виробничою базою для практики є ЗЗСО міста Суми та Сумської області. Організація виробничої педагогічної практики відбувається відповідно до «Положення про проведення практики студентів вищих

навчальних закладів України» (затверджено наказом Міністерства освіти України від 08.04.1993р. № 93), «Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах» (затверджено наказом Міністерства освіти України від 02.06.1993 р. № 161), Положення про практичну підготовку здобувачів вищої освіти у СумДПУ імені А.С. Макаренка (2023) та інших нормативних документів, що регламентують практичну підготовку майбутніх фахівців.

На денному відділенні практика запланована з 7 жовтня до 15 листопада 2024 року; на заочному у період з 23 вересня по 15 листопада 2024 року.

3 жовтня 2024 року відбулася настановна конференція з питань проходження практики. Студенти отримали всі необхідні інструкції щодо виконання робочої програми практики. За кожним студентом було закріплено методистів із фаху.

У підготовці до практики магістранти використовували такі документи:

- Положення про практичну підготовку здобувачів вищої освіти в СумДПУ імена А.С. Макаренка (2023),
- Робочу програму практики виробничої педагогічної практики з української мови і літератури, англійської мови в закладах загальної середньої освіти здобувачів другого рівня вищої освіти (2023). Робоча програма практики розміщена на платформі Дистанційного навчання СумДПУ імена А.С. Макаренка.

Під час конференції студенти ознайомилися з методичними рекомендаціями на 2024-2025 навчальний рік, обговорили актуальні онлайн ресурси, що допоможуть зробити навчання дітей цікавішим і ефективнішим. Окрім цього, майбутні педагоги дізналися про вимоги до звітної документації, яку потрібно підготувати після завершення практики.

Андрійченко Софія Євгенівна проходила виробничу педагогічну практику з української мови і літератури, англійської мови з 7 жовтня по 15 листопада 2024 року на базі Підліснівського ліцею Степанівської селищної ради Сумського району Сумської області.

У ході педагогічної практики студентка успішно ознайомила з усіма організаційними особливостями освітнього процесу та документацією, продемонструвала високий рівень теоретичної та методичної підготовки. Практикантка здійснювала самостійну підготовку і проведення уроків та виховних годин. За період проходження педагогічної практики студентка самостійно спланувала та провела 20 уроків: 10 уроків української мови, 6 уроків української літератури та 4 уроки англійської мови. Також провела 2 виховних заходи: «Чарунки рідного слова» до Дня української писемності для учнів 11 класу та позакласний захід з англійської мови «Halloween» для учнів 7 класу.

Софія Євгенівна відповідально готувалася до уроків, виявила глибокі знання теоретичного матеріалу, показала належний рівень сформованості

професійної і психолого-педагогічної компетентностей. Уроки планувала методично обґрунтовано, ретельно добирала сучасні матеріали, використовувала презентації, готувала необхідну кількість вправ, використовувала різні прийоми та засоби навчання. На уроках української мови в 11 класі впроваджувала самостійно розроблені інтерактивні вправи. До роботи залучалися всі учні класу, що засвідчило вміння студентки працювати з колективом, готовність до виконання обов'язків учителя. На уроках практикантка вела себе впевнено, новий матеріал викладала доступно та цікаво.

Бережний Назар Олегович проходив виробничу педагогічну практику на базі Ліцею імені І.М. Середи Великописарівської селищної ради Сумської області з 7 жовтня по 15 листопада 2024 року. Під керівництвом Кучкової Олени Миколаївни (учителя української мови і літератури) та Веркасової Людмили Ігорівни (учителя англійської мови) практикант здійснював організаційно-навчальну та виховну роботу. За студентом був закріплений 10 клас з профільним вивченням української мови і літератури та 7-Б клас з англійської мови.

Упродовж практики студент ознайомився з умовами діяльності закладу освіти, педагогічним колективом, матеріальним забезпеченням навчально-виховного процесу, системою планування навчально-виховної роботи. Бережний Назар познайомився з учнями, дізнався про особливості проведення уроків в умовах воєнного стану, був присутній під час проведення уроків учителів-предметників та проводив уроки української мови і літератури, англійської мови самостійно. Під час проходження практики Бережний Н.О. у повному обсязі виконав навчальну виховну та позакласну роботу, яка проводилась згідно із затвердженим попередньо індивідуальним планом.

До уроків практикант готувався ретельно та сумлінно. Усі питання, які виникали під час підготовки до уроків, погоджував з учителями-предметниками. За час проходження практики студент провів 4 уроки з української мови, 4 уроки з української літератури, 3 уроки з англійської мови, 2 виховні та 1 профорієнтаційний заходи. До проведення уроків практикант підходив творчо й відповідально: кожне заняття було змістовним, оригінальним, цікавим, інформаційно насиченим і інтерактивним. Під час онлайн-занять студент впевнено подавав матеріал, зрозуміло пояснював, стимулював учнів до активної участі. Під час проведення занять відчувалися знання з методики викладання навчальних предметів, студент вислуховував думку кожного школяра, використовував різноманітні форми та методи навчання (робота в групах і парах, робота з текстом, створення проблемних ситуацій, спостереження над мовними явищами, мозковий штурм, клоуз-тести, інтерактивні ігри, коло думок, кроссенс, круглий стіл тощо)., застосовувала новітні технології, відео та аудіо матеріали.

Бережний Н. О. показав себе як відповідальний та старанний вчитель, який чітко організовує свою роботу та вміло досягає поставлених

результатів, володіє педагогічними навичками, ретельно виконує настанови освітнього процесу.

Будко Маргарита Юріївна проходила виробничу педагогічну практику з української мови і літератури, а також англійської мови в Сумському закладі загальної середньої освіти I-III ступенів № 2 з 7 жовтня до 15 листопада 2024 року. Під час практики вона провела 4 уроки з української мови, 4 уроки з української літератури в 11-Б класі, 3 уроки з англійської мови в 7-Б класі, а також 3 виховні заходи.

Під час проходження педагогічної практики магістратка виконувала обов'язки вчителя української мови і літератури, англійської мови. Усі навчальні, виховні та позакласні заходи проводилися згідно з індивідуальним планом, і студентка завжди ретельно готувалася до уроків, узгоджуючи всі питання з учителем-предметником та класним керівником.

Маргарита Юріївна ефективно застосовувала різноманітні методи та форми роботи, що сприяли кращому засвоєнню матеріалу. Вона вправно використовувала сучасні технології навчання, зокрема ІКТ, і володіє методикою викладання української мови і літератури та англійської мови. Також приділяла велику увагу розвитку комунікативних навичок учнів, зокрема формуванню вміння критично мислити, аргументувати свою думку, а також покращенню усного і писемного мовлення, формування культурологічної компетентності.

На уроках практикантка демонструвала впевненість, вміння стримано та ввічливо взаємодіяти з учнями. Вона добре знала навчальний матеріал і прагнула залучити до роботи всіх учнів, адаптуючи завдання до рівня знань та вікових особливостей школярів.

Маргарита Юріївна проявила себе як відповідальна, вихована, активна та пунктуальна особа, здатна до індивідуального підходу до кожного учня та ефективної організації навчального процесу.

Грицай Єлизавета Олегівна проходила виробничу педагогічну практику з української мови та літератури, англійської мови на базі Комунальної установи Сумської загальноосвітньої школи I-III ступенів №24, м. Суми Сумської області, з 7 жовтня до 15 листопада 2024 року.

Під час проходження педагогічної практики Єлизавета Олегівна продемонструвала високий рівень професійної підготовки, відповідальність та вміння організовувати навчально-виховний процес. Студентка-практикантка ретельно готувалася до уроків, узгоджувала свої плани з учителями-предметниками та класним керівником, використовувала науково-методичну літературу, враховувала рекомендації й настанови педагогів.

Єлизавета Олегівна використовувала різноманітні форми організації навчального процесу (інтерактивні, фронтальні, групові) і методи навчання (словесні, наочні, практичні, пояснювально-ілюстративні), що сприяли ефективному засвоєнню навчального матеріалу. Її уроки відзначалися вдалим поєднанням різних видів діяльності, таких як робота в групах, робота з

текстами, розв'язання проблемних питань, спостереження за мовними явищами, інтерактивні вправи, ігри та мозкові штурми.

Інтеграція сучасних технологій, зокрема використання фото-, відеоматеріалів та аудіозаписів, робила уроки більш цікавими й мотивувала учнів до активного вивчення матеріалу. Єлизавета Олегівна вміло організовувала роботу учнів у класі, сприяючи розвитку їхньої взаємодії, комунікативних і критичних навичок.

Особливу увагу студентка приділяла формуванню культури мовлення школярів, розвитку їхніх умінь висловлювати власні думки, аналізувати художні твори та брати участь у спільній роботі. Її індивідуальний підхід до кожного учня створював сприятливу атмосферу для навчання та забезпечував активну участь усіх школярів.

Єлизавета Олегівна зарекомендувала себе як відповідальний, ініціативний і творчий педагог, здатний ефективно поєднувати теоретичні знання з практичною діяльністю, а також сприяти всебічному розвитку учнів.

Княгницька Катерина Євгенівна проходила виробничу педагогічну практику з української мови і літератури, англійської мови на базі Шосткинської загальноосвітньої школи I-III ступенів Шосткинської міської ради Сумської області з 7 жовтня до 15 листопада 2024 року.

Під час проходження педагогічної практики була виконана значна за обсягом навчальна, виховна і позакласна робота, яка проводилася згідно з індивідуальним планом. Студентка-практикантка старанно готувалася до уроків, усі питання узгоджувала з учителями-предметниками, опрацьовувала науково-методичну літературу, враховувала поради і настанови учителів-предметників.

Катерина Євгенівна використовувала різноманітні форми (інтерактивні, фронтальні, групові) і методи роботи (словесні, наочні, практичні, пояснювально-ілюстративні), які сприяли кращому засвоєнню навчального матеріалу. Вдале поєднання різних форм роботи, таких як: робота в групах і парах, робота з текстом, проблемні питання, спостереження над мовними явищами, мозковий штурм, інтерактивні вправи тощо із сучасними технологіями, фото-відео-аудіоматеріалами покращувало учнівську діяльність, мотивувало учнів до засвоєння нових тем. До роботи на уроці студентка-практикантка намагалася залучити усіх учнів, що засвідчило її вміння працювати з колективом, вміння знаходити підхід до класного колективу й до кожного учня.

Катерина Євгенівна дбала про культуру мовлення школярів, розвиток умінь спілкуватися у колективі, критично мислити, доводити власну думку, удосконалювала навички аналізу художнього твору. Особливу увагу звертала на розвиток усного і писемного зв'язного мовлення учнів.

Коцаревська Дар'я Юріївна проходила виробничу педагогічну практику з української мови та літератури, англійської мови в Ліцеї № 3

Охтирської міської ради Сумської області з 7 жовтня по 15 листопада 2024 року.

До занять Дар'я Юріївна готувалася відповідально та старанно, демонструвала гарне володіння навчальним матеріалом, необхідні знання з педагогіки й психології. Теми проведених уроків та їх конспекти узгоджувала з учителем української мови і літератури Шмонько Р. Л., учителем англійської мови Шудрик Н. І. На заняттях поводи́ла себе впевнено, організовано. Дар'я Юріївна намагалася залучити до активної роботи на уроці всіх учнів. Для підвищення мотивації й зацікавлення школярів студентка залучала яскраві мультимедійні презентації, пізнавальні відео, інтерактивні методи. Було використано фронтальну, індивідуальну, самостійну форми роботи.

На уроках значна увага приділялася розвитку комунікативних навичок учнів: їм надавалася змога висловлювати свої думки з порушеної проблеми, прокоментувати слова відомих діячів культури й науки, поділитися враженнями від прочитаного твору.

Деркач Катерина Віталіївна проходила в Сумському закладі загальної середньої освіти I-III ступенів №21 Сумської міської ради у період із 23 вересня по 1 листопада 2024 року.

За час практики студентка ознайомилася з умовами діяльності закладу освіти, педагогічним колективом, матеріальним забезпеченням навчально-виховного процесу та системою планування навчально-виховної роботи. Деркач Катерина познайомилася з учнями, дізналася про специфіку відвідування уроків під час воєнного стану, відвідувала уроки обох класів, була присутня під час проведення уроків учителів-предметників та проводила уроки української мови і літератури, англійської мови самостійно. Під час проходження педагогічної практики Деркач К. В. виконала достатню за обсягом навчальну, виховну і позакласну роботу, яка проводилась згідно із затвердженим попередньо індивідуальним планом. На онлайн-уроках поводи́ла себе впевнено, добре знала зміст матеріалу, стимулювала учнів класу брати активну участь у спілкуванні. Новий матеріал викладала чітко, структуровано та доступно. Гарно володіла методикою викладання навчальних предметів, вміло мотивувала й організовувала учнів до сприйняття матеріалу, здійснювала диференційований підхід до учнів, використовуючи різноманітні форми та методи навчання, використовувала новітні технології.

Катерина Віталіївна зарекомендувала себе з позиції спостережливого та совісного вчителя, яка вміє ставити перед собою цілі і знаходити шляхи їх досягнення, володіє педагогічним тактом, сумлінно виконує правила внутрішнього розпорядку школи.

Павленко Інна Олександрівна проходила виробничу педагогічну практику з української мови і літератури на базі Сумського закладу загальної

середньої освіти I-III ступенів №15 Сумської міської ради з 7 жовтня до 15 листопада 2024 року.

За період практики Павленко І.О. було проведено 4 уроки української мови, 4 уроки української літератури, виховні заходи.

Під час проведення уроків Інною Олександрівною продемонстровано високий рівень володіння теоретичними знаннями; вміння врахувати вікові та індивідуальні особливості учнів, адекватно оцінювати рівень їхніх предметних знань. Інна Олександрівна використовувала сучасні методи та прийоми навчання, адаптуючи їх до вікових особливостей учнів. На уроках вдало поєднувала теоретичний матеріал із практичними завданнями.

Інна Олександрівна проявила схильність до наукової діяльності, знання інтернет технологій, уміння використовувати у професійній діяльності сучасні наукові досягнення.

Інна Олександрівна створювала доброзичливу атмосферу на уроках, підтримувала інтерес учнів до предмета, залучала до активної участі в навчальному процесі, показала вміння управляти класом, підтримувати дисципліну та мотивувати учнів до навчання.

На належному методичному рівні практиканткою виховний захід «Родинне свято» та профорієнтаційну зустріч із учнями 11-А класу.

У межах проведення **I Міжрегіональної науково-практичної конференції «Педагогічна майстерність учителя та інноваційні стратегії навчання» 20 листопада 2024 року** був проведений науково-методичний семінар «Стратегія й тактика педагогічної практики філологів» за результатами виробничої педагогічної практики з української мови і літератури, англійської мови в закладах загальної середньої освіти.

За результатами проходження практики студенти підготували: звітну документацію (характеристику, атестаційний лист, звіт, конспекти уроків української мови і літератури, англійської мови, конспекти позакласних заходів з фаху тощо), проєкти, презентації професії вчителя української мови та літератури, учителя англійської мови. Під час підготовки конспектів уроків, конспектів позакласних заходів, звітної документації за результатами практики студенти дотримувалися принципів академічної доброчесності та професійної етики.

На звітній (підсумковій) конференції виступили: керівник практики доцент Громова Н.В., методисти: Гуменюк І.Л., доцент Герман В.В., Рудь О.М., доц.. Кириленко Н.І., Ємець І.В. завідувач навчальною та виробничою практикою СумДПУ імені А.С. Макаренка.

Учасники семінару зосередилися на обговоренні практичного досвіду студентів-магістрантів з виробничої педагогічної практики у закладах загальної середньої освіти.. Педагогічна практика дала змогу майбутнім педагогам випробувати себе в реальних умовах навчального процесу, демонструючи вміння організовувати уроки та налагоджувати взаємодію з учнями. У ході обговорення було проаналізовано ключові труднощі, з якими мати труднощі студенти, а також визначено перспективні підходи до їх

подолання. Під час заходу студенти представили низку доповідей, що розкрили тему семінару.

Більшість студентів повністю виконали програму виробничої педагогічної практики. Звітна документація магістрантами була подана вчасно і в повному обсязі. Характеристики, звіти, конспекти проведених залікових уроків, конспекти позакласного заходу та атестаційний листок подані були на кафедру без зауважень та вчасно.

Удалося реалізувати поставлені цілі та завдання, набуті неоціненного практичного досвіду і навички роботи з колективом; сформувати уміння щодо організації продуктивної взаємодії з групою на навчальних заняттях та зовні нього (встановлення особистих контактів, навички співпраці, діалогового спілкування і т. п.); уміння грамотно розподіляти час уроку і навантаження, відповідно до рівня знань як в групі, так і окремих здобувачів освіти.

Підтвердженням усього зазначеного вище є слова самих магістрантів-практикантів:

Єлизавета Грицай (*Виклики та успіхи: досвід педагогічної практики в сучасній школі*) звернула увагу на складнощі організації дистанційного навчання, зокрема збереження мотивації учнів, але водночас відзначила успіхи в застосуванні інтерактивних методів, які сприяють підвищенню зацікавленості школярів у навчальному процесі.

Софія Провозьон (*Від теорії до практики: шлях від студента до професійної майстерності вчителя*) зосередилася на важливості поступового переходу від засвоєння теоретичних знань до їх практичного застосування, наголошуючи на ролі рефлексії та аналізу власного педагогічного досвіду у формуванні професійної компетентності.

Катерина Деркач (*Учитель нового покоління: адаптація, трансформація та розвиток в умовах практики*) висвітлила процес адаптації молодих педагогів до сучасних освітніх викликів, акцентуючи увагу на необхідності трансформації традиційних підходів до навчання та розвитку гнучкості й креативності для забезпечення якісного навчального процесу.

Маргарита Будко (*Ціннісний досвід і здобутки філолога-практиканта у роботі з учнями*) поділилася досвідом створення сприятливого освітнього середовища, де основна увага приділялася формуванню в учнів ціннісного ставлення до вивчення української мови та літератури, а також підкреслила значення індивідуального підходу та інтеграції культурологічних елементів у навчальний процес.

Назар Бережний (*Ефективне проведення уроків під час педагогічної практики: досвід та висновки*): «Починаючи свою практику прагнув не лише випробувати себе в ролі вчителя, але й побачити, як знання оживають у дитячому розумі, віддзеркалюється в їх очах, як запалюється вогник цікавості, формуються перші кроки до розуміння складних ідей. Вперше потрапивши до класу не як учень, а вже як учитель, відчув відповідальність за кожне сказане слово перед дитячою аудиторією, спостерігав і

захоплювався тими моментами, коли учні не просто слухають, а, дійсно, заглиблюються в тему, ставлять питання, розмірковують над почутим. Саме тоді я зрозумів, що вчитель – це не просто джерело знань, а натхненник, людина, яка здатна розпалити жагу до пізнання».

Зведена таблиця результатів практики

Група	Кількість студентів	«А»	«В»	«С»	«Д»	«Е»	«FX»	Успішність	Якість
262	6	5		1				100%	100%

Зведена таблиця результатів практики

Група	Кількість студентів	«А»	«В»	«С»	«Д»	«Е»	«FX»	Успішність	Якість
УМ-6	2	1		1				100%	100%

Враховуючи багатогранність виробничої практики, вважаємо, що педагогічна практика з української мови і літератури, англійської мови в закладах загальної середньої освіти була проведена на належному організаційному та високому науково-методичному рівнях

У цілому успішність студентів за результатами проходження виробничої педагогічної практики у ЗЗСО складає 100 %, якість становить 100 %.

Керівник практики

доц. Громова Н.В.